

Vzor provozního řádu pro zařízení k využití stavebních odpadů k výrobě stavebního recyklátu jejich mechanickou úpravou (činnost 5.10.2, způsob nakládání R5d)

Provoz nadepsaného typu zařízení, a v relevantních aspektech tudíž i obsah jeho provozního řádu, musí odpovídat - vedle obecných požadavků na provoz zařízení - těmto zásadám:

1. Zařízení musí být vybaveno a provozováno výhradně na vlastní odpovědnost žadatele, tj. žadatel v řízení ve věci povolení provozu prokáže užívací právo ke všem jeho movitým a nemovitým součástem (to platí obecně pro všechna zařízení k nakládání s odpady).
2. Využívání odpadů k výrobě stavebního recyklátu odpovídá pouze činnost 5. 10. 2 a způsob nakládání R5d; každé zařízení může obecně vykonávat i další činnosti v mezích platného povolení, ale tyto činnosti nejsou výrobou stavebního recyklátu; vždy bude v zařízení vykonávána minimálně i činnost 3.2.0 a 3.4.0 a způsob nakládání s odpadem R12a (povolení pro tyto činnosti je potřebné i pro případy, kdy oproti předpokladům nebylo možno dokončit výrobu recyklátu například pro nevyhovující jakost upravovaného odpadu, popřípadě se nepodařilo ukončit u recyklátu odpadový režim například pro nesplnění jeho předepsaných jakostních parametrů nebo se recyklát stal neprodejným).
3. Jde-li o zařízení *mobilní*, může být provozováno výhradně v místě vzniku upravovaného odpadu nebo v místě jeho shromažďování před předáním do zařízení ve smyslu § 11 odst. 3 zákona; tato zásada musí být uvedena v provozním řádu.
4. V provozním řádu musí být s určitostí stanoveny okamžik a kritéria ukončení odpadového režimu u stavebního recyklátu, a musí být konkrétně specifikováno jeho účelové určení ve smyslu § 83 odst. 2 písm. b) vyhl. č. 273/2021 Sb.
5. Pro stavební recykláty uváděné na trh, s výjimkou betonového recyklátu, musí být v provozním řádu s určitostí a zcela konkrétně popsán minimálně postup obsluhy zařízení při plnění požadavků čl. 4.2, 4.3, 5.6, 8.2, 8.3, 9.1 a 10 technické normy ČSN EN 13242+A1; pokud je při účelovém určení stavebního recyklátu podle bodu 4 vyžadováno plnění dalších požadavků technických norem, musí být jejich plnění v PŘ popsáno stejným způsobem. Zařízení musí být vybaveno tak, aby všechny tyto požadavky mohly být naplněny, a potřebné vybavení musí být v provozním řádu specifikováno.
6. Za účelem využití k výrobě stavebního recyklátu je možné do zařízení přijímat pouze odpady druhů vyjmenovaných v § 83 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 273/2021 Sb. Není možné přijímat za tímto účelem vedlejší produkty či výrobky z odpadu; v takovém případě by šlo o obcházení zákona, tj. o nelegální činnost.
7. S výjimkou zařízení k výrobě betonového recyklátu musí být každé zařízení vybaveno tak, aby mohlo být při provozu spolehlivě kontrolováno splnění jakostních požadavků na stavební recyklát podle § 83 odst. 2 písm. c) a d) vyhlášky č. 273/2021 Sb., a to s minimální četností odpovídající počátečním zkouškám typu

ve smyslu čl. 8.2 ČSN EN 13242+A1, tj. u každé samostatné nebo první z opakovaných dodávek odpadu. Provozní řád musí výslovně obsahovat povinnost provozovatele předepsanou jakost stavebního recyklátu s uvedenou konkrétní četností a v uvedeném konkrétním rozsahu ověřovat; pokud to vybavení zařízení neumožňuje, musí provozní řád obsahovat povinnost provozovatele zajistit potřebné zkoušky minimálně se stejnou četností externě prostřednictvím akreditované laboratoře.

Provozní řád musí naplňovat všechny uvedené zásady, a povinnosti obsluhy, které k tomuto účelu provozní řád stanoví, musí být formulovány stručně, přehledně, s určitostí a zcela konkrétně. Je nepřipustné, aby byl v provozním řádu nahrazován konkrétní popis povinností obsluhy citacemi obecných ustanovení právního předpisu. Účelem provozního řádu je formulace pravidel pro výkon jednotlivých pracovních funkcí zajišťujících provoz zařízení, a v tomto smyslu má provozní řád sloužit především jako **pracovní pomůcka pro zaměstnance a nástroj řízení provozu**, nikoliv jako podklad rozhodnutí ve věci povolení provozu!

Osnova a minimální obsahové náležitosti provozního řádu zařízení k využití stavebního odpadu k výrobě stavebního recyklátu (s výjimkou betonového recyklátu), které jsou nezbytnou podmínkou jeho schválení v řízení ve věci povolení k provozu zařízení v působnosti Krajského úřadu Ústeckého kraje, jsou s platností do 31. 12. 2024 následující (členění je doporučeno, obsah závazný; v závorce je ke každé položce uvedena odpovídající část předepsaného obsahu provozního řádu podle příl. 1 k vyhl. č. 273/2021 Sb.):

1) Základní údaje o zařízení - náležitosti dle příl. 1 k vyhl. č. 273/2021 Sb. (1);

2) Charakter a účel zařízení:

- a) typ zařízení: zařízení k výrobě stavebního recyklátu nebo k mechanické úpravě stavebního odpadu, činnosti 3.2.0, 3.4.0, 5.10.2 (2a);
- b) výčet účelového určení v zařízení vyráběného recyklátu ve smyslu § 83 odst. 2 písm. b) vyhl. č. 273/2021 Sb.;
- c) způsob nakládání s odpady v zařízení: R12a, R5d (2b);
- d) seznam druhů odpadu, pro něž je zařízení určeno – náležitosti dle příl. 1 k vyhl. č. 273/2021 Sb.; činnost 5.10.2 a kód R5d mohou být přiřazeny výhradně k druhům odpadů uvedeným v § 83 odst. 2 písm. a) vyhl. č. 273/2021 Sb. (2c); u každého musí být v jejich přehledu uvedena poznámka, že musí pocházet z dřívější stavební konstrukce nebo rostlého terénu a musí jít zároveň o odpady inertní;
- e) vymezení věcí a materiálů, které vstupují do zařízení a nejedná se o odpady a popis jejich použití v zařízení: u zařízení k výrobě stavebního recyklátu ani k mechanické úpravě stavebního odpadu zpravidla tato možnost nepřichází v úvahu, pohonné hmoty potřebné k provozu strojního vybavení nebo dopravních prostředků není třeba uvádět (2f).
- f) u mobilního zařízení musí být uvedeno, že může být provozováno pouze v místě vzniku využívaných odpadů nebo v místě jejich shromažďování před předáním do zařízení ve smyslu § 11 odst. 3 zákona.

3) Popis zařízení:

- a) musí být uveden výčet strojů pro drcení a třídění odpadu s uvedením přesného obchodního názvu a výrobce, typu, kapacity, způsobu pohybu; u strojů pro třídění odpadu musí být uvedeny rozměry sít; výčet manipulačních a dopravních prostředků používaných při provozu zařízení a nezbytných k jeho provozu s uvedením typu, u silničních dopravních prostředků s uvedením SPZ; výčet shromažďovacích prostředků s uvedením typu a kapacity, výčet a situační zákres stavebních objektů a manipulačních ploch vyhrazených k provozování zařízení na podkladě katastrální mapy (3a);
- b) musí být uveden popis zařízení na určování hmotnosti odpadu a stavebního recyklátu, s uvedením přesného obchodního názvu a výrobce, typu, váživosti, přesnosti, způsobu a četnosti kalibrace, metrologické kontroly (cejchování), případných typově specifických požadavků na provoz, umístění a způsobu zaznamenávání údajů z provedeného vážení (3b);
- c) musí být uveden minimálně popis zkušebního zařízení používaného pro rozbor zrnitosti recyklátu podle ČSN EN 933-1 a klasifikaci recyklátu podle ČSN EN 933-11 (3a), a zároveň popsán způsob provozního a organizačního zajištění jeho využívání při provozu zařízení;
- d) u stacionárních zařízení musí být uveden výčet objektů administrativního zázemí, specifikace způsobu zásobování energiemi, palivy a vodou s údaji o jejich průměrné a maximální spotřebě, situační zákres v katastrální mapě s vyznačením připojení na veřejnou technickou infrastrukturu, u mobilního zařízení postačují pouze údaje o spotřebě paliv a energií (3a,c);
- e) musí být uvedeno, že přijímané odpady budou splňovat nejméně tato kritéria (10a):
- odpad musí pocházet z dřívější stavební konstrukce nebo rostlého terénu,
 - odpad musí odpovídat definici inertního materiálu podle § 2 odst. a) vyhl. č. 273/2021 Sb.,
 - odpad musí být složen výhradně z nerozpustných látek anorganického původu (s výjimkou přirozeného podílu organické půdní složky přírodního původu v případě zemin),
 - obsah škodlivin v sušině odpadu nesmí překročit hodnoty podle tab. 10.1 příl. 10 k vyhl. č. 294/2005 Sb.,
 - výsledky zkoušek akutní toxicity odpadu prováděných ekotoxikologickými testy nesmí překročit hodnoty podle tab. 10.2 příl. 10 k vyhl. č. 294/2005 Sb., od 1. 1. 2024 hodnoty podle tab. 5.3 sloupci II přílohy 5 k vyhl. č. 273/2021 Sb.;
- f) musí být uvedeno, že hmotnost vyrobeného recyklátu na t přijatého odpadu činí v průměru kg a recyklát musí splňovat nejméně tato kritéria (10b):
- recyklát musí být rozdělen do oddělených frakcí d/D odpovídajících čl. 4.2 ČSN EN 13242+A1,
 - recyklát musí splňovat všeobecné požadavky na zrnitost podle tab. 2 ČSN EN 13242+A1,
 - recyklát musí být správně zařazen do příslušné kategorie recyklovaného kameniva podle tab. 12 ČSN EN 13242+A1,
 - obsah škodlivin v sušině recyklátu nesmí překročit hodnoty podle tab. 10.1 příl. 10 k vyhl. č. 294/2005 Sb.,

- výsledky zkoušek akutní toxicity recyklátu prováděných ekotoxikologickými testy nesmí překročit hodnoty podle tab. 10.2 příl. 10 k vyhl. č. 294/2005 Sb., od 1. 1. 2024 hodnoty podle tab. 5.3 sloupce II přílohy 5 k vyhl. č. 273/2021 Sb.;
- g) musí být uvedeno, že okamžikem ukončení odpadového režimu u recyklátu je okamžik uzavření smlouvy o prodeji recyklátu (4a, c);
- h) pokud má zařízení podle žádosti sloužit rovněž k úpravě odpadu za účelem jeho využití k zasypávání, musí být uvedeno, že hmotnost upravených odpadů na t přijatého odpadu činí v průměru kg a upravený odpad musí splňovat nejméně tato kritéria (10d, e):
 - obsah škodlivin v sušině odpadu nesmí překročit hodnoty uvedené v tab. 10.1 příl. 10 k vyhl. č. 294/2005 Sb., od 1. 1. 2024 hodnoty uvedené v tab. 5.1 příl. 5 k vyhl. č. 273/2021 Sb.,
 - obsah škodlivin ve výluhu odpadu nesmí od 1. 1. 2024 překročit hodnoty uvedené v tabulce 5.2 příl. 5 k vyhl. č. 273/2021 Sb.,
 - výsledky zkoušek akutní toxicity prováděných ekotoxikologickými testy nesmí překročit hodnoty uvedené v tab. 10.2 příl. 10 k vyhl. č. 294/2005 Sb., od 1. 1. 2024 hodnoty uvedené v tab. 5.3 příl. 5 k vyhl. 273/2021 Sb.;
- i) měly by být alespoň obecně specifikovány případné hlukové emise a emise do ovzduší a jejich měrné množství na jednotku přijímaných odpadů, popřípadě jejich riziko (10d, pozn.: tento požadavek slouží spíše k formálnímu naplnění předepsané osnovy PŘ, bez zvláštních nároků na podrobnost a určitost);
- j) měla by být uvedena celková průměrná spotřeba energie nebo pohonných hmot na t přijatého a zpracovaného odpadu (10c, pozn.: opět jde u daného typu zařízení spíše jen o formální naplnění předepsaných obecných náležitostí PŘ);

4) Technologie, obsluha, monitorování provozu zařízení:

- a) popis postupu při převzetí odpadu (4b) musí obsahovat povinnost
 - převzít a zaznamenat u každé jednorázové nebo první z opakovaných dodávek od předávajícího, kromě písemných údajů podle odst. 1 písm. a) a b) příl. 12 k vyhl. 273/2021 Sb., dále písemnou informaci o označení stavby a místě stavby, při jejímž provádění nebo odstraňování odpad vznikl, podloženou kopií rozhodnutí stavebního úřadu pokud stavba takovému rozhodnutí podléhá, a originály nebo ověřené kopie protokolů o vzorkování odpadu a o zkouškách odpadu prokazujících splnění předepsaných požadavků na obsah škodlivin v sušině odpadu a ekotoxicitu odpadu; za opakovanou dodávku se přitom pro tento účel považuje dodávka odpadu stejného druhu vzniklého při odstraňování nebo provádění jedné stavby; u mobilního zařízení se za jednorázovou nebo první z opakovaných dodávek odpadu považuje zahájení úpravy konkrétního druhu odpadu po přistavení zařízení na místo vzniku nebo shromažďování tohoto odpadu,
 - odpad zvážit a údaj o hmotnosti zaznamenat do provozního deníku,
 - u jednoznačně a konkrétně specifikovaného podílu jednorázových nebo prvních z opakovaných dodávek odpadu odebrat kontrolní vzorek odpadu a prostřednictvím oprávněné laboratoře provést zkoušky k ověření dodržení přípustných hodnot obsahu škodlivin v sušině odpadu a ekotoxicity odpadu

podle vyhl. č. 294/2005 Sb. resp. vyhl. č. 273/2021 Sb., jednoznačně musí přitom být specifikován závazný způsob vzorkování a rozsah kontrolních zkoušek;

b) popis postupu při využití odpadu (4a) musí obsahovat povinnost

- zaznamenat pro každý pracovní cyklus stroje (tj. pro každou šarži vyrobeného recyklátu nebo dodávku zpracovávaného odpadu) v provozním deníku druh a původ zdrojového odpadu, frakci recyklátu, kategorii pro obsah složek recyklátu,
- provést 1x týdně zkoušku zrnitosti recyklátu síťovým rozborem podle ČSN EN 933-1 a zaznamenat výsledek do provozního deníku,
- provést po zpracování každé samostatné nebo první z opakovaných dodávek odpadu klasifikaci složek recyklátu postupem podle ČSN EN 933-11 a zaznamenat výsledek do provozního deníku,
- u jednoznačně a konkrétně specifikovaného podílu šarží recyklátu odebrat reprezentativní vzorek a prostřednictvím oprávněné laboratoře provést zkoušky k ověření dodržení přípustných hodnot obsahu škodlivin v sušině recyklátu a ekotoxicity recyklátu podle vyhl. č. 294/2005 Sb. resp. vyhl. č. 273/2021 Sb., jednoznačně přitom musí být specifikován závazný způsob vzorkování a rozsah kontrolních zkoušek,
- bez zbytečného odkladu zařadit neprodejný recyklát nebo recyklát s překročenými přípustnými hodnotami obsahu škodlivin v sušině a ekotoxicity podle vyhl. č. 294/2005 Sb. resp. č. 273/2021 Sb. jako odpovídající druh odpadu z podskupiny 19 12 a předat jej do způsobilého zařízení k nakládání s odpady;

c) popis postupu při expedici recyklátu ze zařízení (4a,d) musí obsahovat povinnost

- vypracovat průvodní dokumentaci (dodací list) expedovaného recyklátu obsahující minimálně označení a IČO výrobce, název, adresu a IČ zařízení k nakládání s odpady, které recyklát vyrobilo, kategorii recyklátu dle tab. 12 ČSN EN 13242+A1, frakci recyklátu ve tvaru d/D účelové určení recyklátu podle § 83 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 273/2021 Sb., protokoly o provedených zkouškách recyklátu vztahujících se k příslušné dodávce, datum expedice, pořadové číslo dodacího listu, údaj o hmotnosti dodávky,
- zaznamenat v provozním deníku ukončení odpadového režimu pro expedovanou dodávku recyklátu s uvedením množství recyklátu v dodávce a příjemce dodávky,
- zaznamenat využití zdrojového odpadu odpovídající expedované dodávce recyklátu v průběžné evidenci odpadů,
- archivovat účetní doklady, smlouvy o prodeji a dodací listy vztahující se k dodávce recyklátu nejméně po dobu pěti let a na vyžádání je předložit krajskému úřadu;

d) provozní evidence zařízení (4a, b, c, 7) musí zahrnovat

- průběžnou evidenci odpadů,
- provozní deník obsahující záznamy o převímce odpadu s údaji o předávající osobě, o druhu, množství, původu a místě vzniku přebíraného odpadu a o výsledcích jeho zkoušek, o umístění mobilního zařízení a zahájení a ukončení jeho provozu v daném místě, o ukončení odpadového režimu u vyrobeného recyklátu, o expedici vyrobeného recyklátu, o zařízení

odpadu představovaného recyklátem nevyhovujících vlastností nebo neprodejným recyklátem do druhu a o jeho předání do způsobilého zařízení, o spotřebě pohonných hmot a energií, o měření emisí, o haváriích a poruchách, o provedených kontrolách a opatřeních,

- listiny zahrnující základní popisy převzatých a vystupujících odpadů, protokoly o odběrech vzorků a výsledcích zkoušek odpadu a recyklátu, smlouvy o prodeji recyklátu, dodací listy recyklátu, kopie rozhodnutí stavebního úřadu o provádění nebo odstranění stavby, při němž vznikl zdrojový odpad,
 - účetní doklady o prodeji recyklátu,
 - záznamy či doklady o vážení odpadů a recyklátu;
- e) rozsah, četnost a způsob měření emisí (5) – bez zvláštních požadavků;
- f) výčet a názvy pracovních pozic obsluhy zařízení s uvedením jejich počtu a jejich pracovních povinností (4a, 6) – bez zvláštních požadavků;

5) Ochranná a bezpečnostní opatření:

- a) opatření k omezení vlivů provozu na životní prostředí (8a,b) – v závislosti na umístění zařízení a dalších okolnostech se doporučuje specifikovat především opatření k omezení prašnosti a hlučnosti;
- b) bezpečnostní pokyny pro ochranu životního prostředí a zdraví lidí a dodržování zásad bezpečnosti práce (9) – doporučuje se uvést konkrétní pokyny podle standardních zásad bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci, případně doporučení výrobce příslušných strojních zařízení;
- c) opatření při havárii (8c) – v závislosti na umístění zařízení a dalších okolnostech se doporučuje specifikovat zejména vybavení a organizační opatření ke zmáhání havarijního úniku látek závadných vodám;
- d) opatření při ukončení provozu (8d) – doporučuje se uvést povinnost provést ve stanovené lhůtě inventuru odpadů a recyklátů shromážděných v zařízení a předat je do způsobilých zařízení k využití nebo odstranění odpadů.